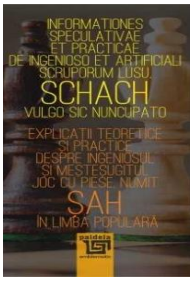
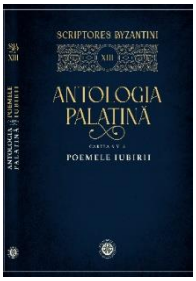
APARIȚII EDITORIALE

Semnalăm în paginile următoare titluri de interes pentru domeniul Filologiei Clasice apărute în anii 2017–2022, care completează și continuă lista lucrărilor menționate în *Studii Clasice* L. Prezentările volumelor aparțin autorilor sau preiau fragmente din paginile *web* ale editurilor care le-au publicat.

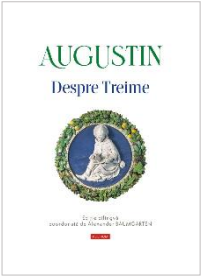
ANONIM, Informationes speculativae et practicae de ingenioso et artificiali scruporum lusu SCHACH, vulgo sic nuncupato. *Explicații teoretice și practice despre ingeniosul și meșteșugitul joc cu piese, numit șah în limba populară,* ediție bilingvă îngrijită de Ana-Cristina Halichias, București, Editura Paideia, 2021, 126 pp. [ISBN: 978-606-748-592-9]

Editoarea publică primul manual de șah tipărit pe teritoriul României, la Oradea, de către Ignatiu Ioan Baptista Balent, tipograf episcopal, prin milostiva îngăduință și permisiune a superiorilor lui.

Anthologia Palatina, *Liber V* ***Τὰ ἐρωτικά / Antologia Palatină,*** *Cartea a V-a:* ***Poemele iubirii,*** ediție critică și coordonare volum: Simona Nicolae, traducere și note: Simona Nicolae, Cristian Șimon, Margareta Sfirschi-Lăudat, Sorana Man, Prolog de Simona Nicolae și Margareta Sfirschi-Lăudat, epilog de Liviu Franga, București, Editura Universității din București (Colecția *Scriptores Byzantini* XIII), 2022, 354 pp. [ISBN 978-606-16-1377-9]

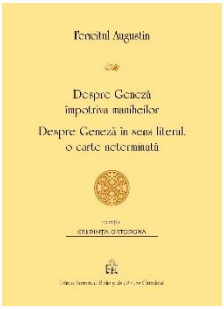
Adunate vreme de un mileniu și jumătate și rânduite în cincisprezece cărți, pe când Bizanțul își reînnoda legăturile cu tradiția elenistică, epigramele *Antologiei Palatine* transmit suflul Eladei întregi, și nu doar pe acela al corifeilor ei. Banalitatea, gestul mărunt, dedicația care își găsește locul pe obiectul dăruit celui drag, expresia iubirii caste și a celei vinovate, a lipsei de iubire sau a neputinței de a (mai) iubi și a (mai) fi iubit se regăsesc decantate în versurile Cărții a V-a a acestei mirabile colecții. Asemenea *Antologiei Palatine*, și traducerea ei românească în metru original este o scriere colectivă, înfăptuită de patru filologi. Păstrarea melodicității metrice a distihului elegiaco-epigramatic se întrepătrunde cu efervescența erotică a expresiei lingvistice.

AUGUSTIN, *Despre Treime*, traducere din limba latină de Alexandra Anisie, Alexandra Baneu, Alexander Baumgarten, Cristian Bejan, Monica Brînzei, Daniel Coman, Ioana Curuț, Vlad Ile, Alin Luca, Andrei Marinca, ediție îngrijită, comentarii și studiu introductiv de Alexander Baumgarten, Iași, Editura Polirom, 2022, 808 pp. [ISBN: 978-973-46-9041-1]

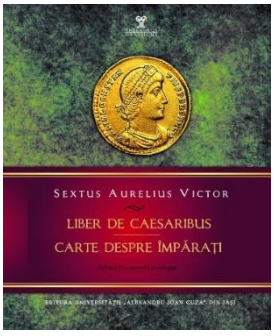
Scrisă de-a lungul unei bune părți a vieții autorului, *Despre Treime* este una dintre cele mai importante sinteze ale gândirii lui Augustin și o carte fundamentală a filosofiei și teologiei occidentale: comentând pasaje semnificative ale scrisorilor pauline și asimilând în ele numeroase doctrine ale tradiției

platoniciene, ea explică cunoașterea lui Dumnezeu în termenii efortului uman de depășire a unui paradox filosofic. Interpretând statutul omului drept chip și asemănare divină din perspectiva principiului plotinian al convertirii realităților divine în funcții ale sufletului, Augustin arată cum descoperirea omului interior și a facultăților sufletului analogice persoanelor Treimii permite reformularea idealului ciceronian al filosofiei, prin edificarea unei noi științe, încă nenumite, dar destinate „să nască, să crească, să întărească și să apere" credința creștină.

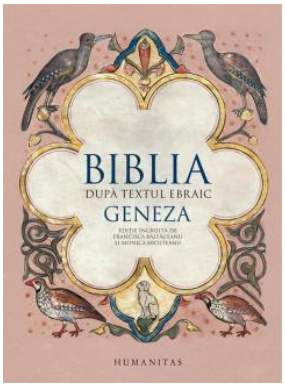
FERICITUL AUGUSTIN, ***Despre Geneză împotriva maniheilor, Despre Geneză în sens literal, o carte neterminată,*** traducere de Alin-Bogdan Mihăilescu, București, Editura Institutul Biblic și de Misiune Ortodoxă (Credința Ortodoxă), 2022, 192 pp. [ISBN: 9789736166501]

Volumul de față oferă în premieră publicului român traducerea primelor două piese din dosarul cosmologic augustinian, cuprinzând viziunea biblică concretă despre lume pe care Fericitul Augustin o avea în perioada sa literară de început, atunci când își alcătuia lucrările cu tematică preponderent abstractă, filosofică.

SEXTUS AURELIUS VICTOR, Liber de Caesaribus. ***Carte despre împărați,*** *editio bilinguis/ediție bilingvă*; ediția a II-a revizuită și adăugită, traducere, considerații privind limba și stilul și notă asupra ediției de Mihaela Paraschiv, ediție îngrijită, abrevieri, studiu introductiv, ediții de izvoare folosite, notă asupra ediției, note și comentarii, apendice și indice de Nelu Zugravu, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza" (*Thesaurus Classicus* III), 2022, 734 pp. [ISBN: 978-606-714-704-9]

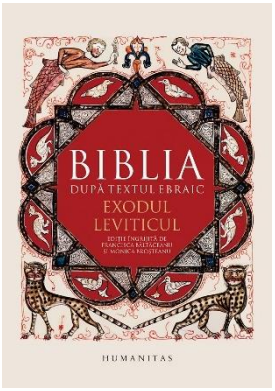
Lucrarea reprezintă ediția a II-a revizuită și îmbunătățită a celei publicate în 2006, tot la Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza" din Iași. Volumul conține o traducere revăzută, iar conținutul studiului introductiv, al notelor și al comentariilor reflectă progresele făcute în ultimul deceniu și jumătate de exegeza istoriografică și filologică asupra autorului și operei.

Biblia după textul ebraic – ***Geneza,*** ediție îngrijită de Francisca Băltăceanu și Monica Broșteanu, traducere, studii introductive și note de Francisca Băltăceanu, Monica Broșteanu, Melania Bădic, Emanuel Conțac, Octavian Florescu, Victor-Lucian Georgescu, Cristinel Iatan, Alexandru Mihăilă, Delia Mihăilă, Ovidiu Pietrăreanu, Tarciziu-Hristofor Șerban, Silviu Tatu, București, Editura Humanitas, 2017, 380 pp. [ISBN: 9789735058715]

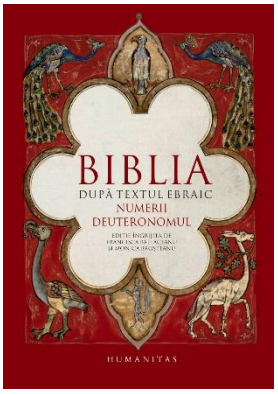
Cartea Genezei, rodul unui proces îndelung de cristalizare și redactare, este, în ansamblu, o admirabilă revelare a lui Dumnezeu spre a putea fi accesibilă oricărui om. Prin lectură, cititorul este purtat atât în timpul începuturilor, unde evenimentele creației se desfășoară în ordinea și în armonia instituite prin cuvântul rostit în mod suveran de Dumnezeu, cât și în timpul istoric al umanității, în care în multe rânduri și în multe chipuri El vine în întâmpinarea omului ce riscă să-și rateze împlinirea propriei existențe fiindcă s-a abătut de la legea poruncită lui ca o condiție de viață. Ținând seama că este vorba de un text care provine dintr-un trecut îndepărtat, că există o tradiție îndelungată a traducerii Bibliei în limba română, că textul rămâne contemporan cu toate generațiile, s-a urmărit echivalarea lui într-o limbă

actuală, firească, evitând atât arhaismele devenite cvasi-ininteligibile, cât şi neologismele stridente şi lipsite de conotaţii poetice. Volumul de faţă, *Geneza,* este primul dintr-o serie care va cuprinde traducerile celor treizeci şi nouă de cărţi ale Bibliei ebraice însoţite de studii introductive, note şi comentarii.

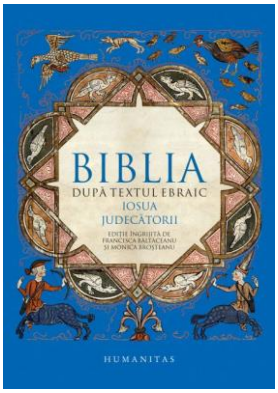
Biblia după textul ebraic. *Exodul. Leviticul,* ediţie îngrijită de Francisca Băltăceanu şi Monica Broşteanu, traducere, studii introductive şi note de Maria Francisca Băltăceanu, Monica Broşteanu, Melania Bădic, Emanuel Conţac, Octavian Florescu, Victor-Lucian Georgescu, Cristinel Iatan, Alexandru Mihăilă, Delia Mihăilă, Ovidiu Pietrăreanu, Tarciziu-Hristofor Șerban, Silviu Tatu, Cătălin Vatamanu, București, Editura Humanitas, 2019, 480 pp. [ISBN: 9789735063429]

Exodul este a doua carte din Tora; împreună cu următoarele trei formează o unitate tematică privind eliberarea poporului israelit din robie şi mersul lui îndelungat prin pustiu, până la Ţara Făgăduinţei, având în centru Legământul încheiat de Dumnezeu cu el. Este considerat cartea esenţială a Vechiului Testament, pentru că tot ceea ce urmează îşi află aici momentul fondator, referinţa exemplară. Deşi sistemul complex de jertfe din *Levitic* nu mai este de actualitate, citirea *Leviticului* rămâne importantă pentru creştin fiindcă îl ajută să înţeleagă atât lumea religioasă în care a trăit Isus, cât şi conceptele de care s-a folosit El pentru a-şi formula mesajul. În plus, dincolo de prescripţiile complicate şi adesea caduce, cartea *Leviticului* vehiculează şi adevăruri veşnice, care ţin de relaţia omului cu Dumnezeu.

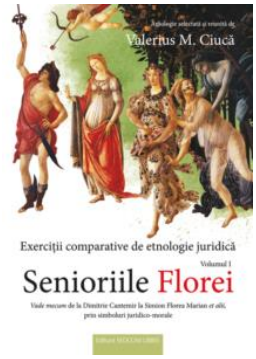
Biblia după textul ebraic. *Numerii. Deuteronomul*, ediţie îngrijită de Francisca Băltăceanu şi Monica Broşteanu, traducere, studii introductive și note de Maria Francisca Băltăceanu, Monica Broșteanu, Melania Daniela Bădic, Ștefan Colceriu, Emanuel Conţac, Octavian Florescu, Victor-Lucian Georgescu, Cristinel Iatan, Alexandru Mihăilă, Delia Mihăilă, Ovidiu Pietrăreanu, Tarciziu-Hristofor Șerban, Silviu Tatu, București, Editura Humanitas, 2021, 488 pp. [ISBN: 978-973-50-6869-1]

Evenimentele relatate în *Cartea Numerilor* urmează imediat după revelarea Legii pe Muntele Sinai. Poporul a luat act de voinţa lui Dumnezeu şi a încheiat un Legământ, obligându-se să-l respecte în schimbul ocrotirii divine. Istorie a traversării pustiului către Pământul Făgăduinţei, *Numerii* se remarcă printr-o mare diversitate la nivel de formă şi de conţinut. Se perindă pe scenă: generaţia exodului – oamenii care în ciuda binecuvântărilor primite nu au ajuns la destinaţie, fiindcă au privit cu scepticism făgăduinţa intrării în Canaan – şi generaţia celor care, menţionaţi în recensămintele („numerii") făcute de Moise în capitolul 26, vor duce campania de cucerire a ţării Făgăduinţei sub o nouă conducere, în încercarea de a-şi crea o viaţă nouă pe baza Legii revelate pe Sinai. Cea de-a cincea şi ultima carte a *Pentateuhului* poartă în Biblia ebraică numele „Cuvintele", iar în *Septuaginta* e intitulată *Deuteronómion,* „a doua Lege", „copie a Legii". Partea centrală cuprinde cuvintele Legământului pe care Dumnezeu i-a poruncit lui Moise să-l restatornicească după Legământul încheiat cu fiii lui Israel pe muntele Sinai. Prin poziţia sa în canonul Bibliei ebraice, *Deuteronomul* e înfăţişat ca o încununare a Torei, cu discursurile lui Moise care, rostite de acesta într-o singură zi, ultima a vieţii sale, recapitulează şi fixează conţinutul cărţilor precedente şi totodată privesc înainte, interpelând toate generaţiile viitoare şi avându-i în vedere pe toţi „fiii lui Israel", până astăzi.

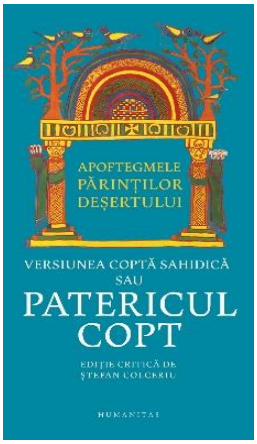
Biblia după textul ebraic. *Iosua. Judecătorii,* ediție îngrijită de Francisca Băltăceanu şi Monica Broşteanu, traducere, studii introductive și note de Maria Francisca Băltăceanu, Monica Broșteanu, Melania Daniela Bădic, Emanuel Conţac, Octavian Florescu, Victor-Lucian Georgescu, Cristinel Iatan, Alexandru Mihăilă, Delia Mihăilă, Ovidiu Pietrăreanu, Tarciziu-Hristofor Șerban, Silviu Tatu, București, Editura Humanitas, 2022, 360 pp. [ISBN: 9789735076474]

Acest volum conține două cărți complementare care au ca temă ocuparea Țării Făgăduinței. Ele continuă narațiunea din *Numeri* și *Deuteronom,* dar ilustrează două specii literare distincte: *Iosua* este o epopee războinică ce povestește evenimentele ca pe o cucerire, cu multe elemente de miraculos, cu descrieri stereotipe de distrugeri și măceluri în urma cărora triburile lui Israel unite sub conducerea lui Iosua înaintează din victorie în victorie, nimicesc rezistența populațiilor întâlnite în cale și își împart apoi la sorți teritoriile, „moștenirea" inalienabilă; *Judecătorii* în schimb prezintă cu multă verosimilitudine modul în care israeliții s-au așezat în Canaan, astfel încât în locul acțiunii unitare vedem un adevărat haos religios, social și politic, întrerupt din când în când de intervenția unor conducători inspirați de Dumnezeu să acționeze ca eliberatori ai poporului: „judecătorii", reprezentanți ai adevăratului eliberator care este Domnul. În urma acestei degringolade prinde contur concluzia că este necesară monarhia – concluzie mai degrabă politică decât religioasă. Numitorul comun al acestor cărți este legătura ambelor cu *Deuteronomul.*

Valerius M. CIUCĂ, *Exerciții comparative de etnologie juridică.* Vol. 1, ***Seniorile Florei.* Vade mecum *de la Dimitrie Cantemir la Simion Florea Marian* et alii *prin simboluri juridico-morale***, Iași, Editura Sedcom Libris, 2022, 712 pp. [ISBN: 978-973-670628-8]

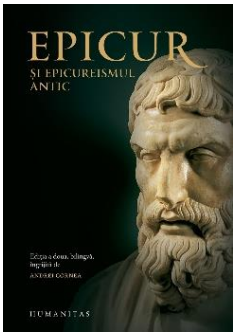
Teza lucrării urmărește mitologia botanică românească în chip de fabulă moral-juridică ce disimulează viziunea strămoșilor daco-romani despre rânduielile vieții și despre remediile necesare îndreptării răutăților timpului.

Apoftegmele Părinților deșertului, Versiunea coptă sahidică sau Patericul copt, ediție critică, studiu introductiv, note, revizie finală, concordanță de Ștefan Colceriu, traducere inedită din limba coptă sahidică de Melania Bădic, Ștefan Colceriu, Emanuel Conţac, Alexandru Mihăilă, Delia Mihăilă, Georgian Toader, Monica Vasileanu şi Cristian Vechiu, București, Editura Humanitas, 2021, 328 pp. [ISBN: 978-973-50-7063-2]

A spune că Patericul egiptean a avut un rol crucial în dezvoltarea spiritualității și culturii creștine este un truism. Succesul la public al colecțiilor de spuse ale Părinților pustiei, cunoscute în genere ca *Apoftegmele Părinților deșertului*, a produs o asemenea emulație în generațiile succesive de practicanți, încât puțini au fost cei care au scăpat de ispita adăugării câte unei apoftegme la corpusul originar. Volumul de față propune textul editat critic al versiunii copte sahidice a *Apoftegmelor Părinților* și traducerea lui în limba română. Prin vechimea, coerența și dispunerea materialului,

versiunea coptă a *Patericului* e de mare relevanță pentru istoria întregii constelații de tradiție a *Apoftegmelor.* Prezenta ediție critică nu e o simplă actualizare a uneia mai vechi, ci o întreprindere de anvergură pentru obținerea unui produs științific nou și autonom și deopotrivă o premieră absolută în spațiul culturii române. Volumul este rezultatul muncii unei echipe de filologi clasici, teologi și filozofi care s-au constituit într-un grup de studiere a limbilor Bibliei, cu o atenție specială asupra limbii copte sahidice. Miza ultimă a acestei lucrări și a constituirii grupului este lansarea în România a unui domeniu de studiu aflat în plină expansiune în lumea științifică occidentală, dar care nu și-a găsit locul în universitățile de la noi.

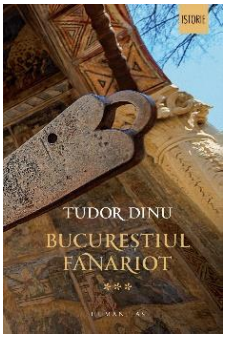
Epicur și epicureismul antic. Viața și opera lui Epicur, fragmente doxografice, interpretare, note, ediția a II-a, bilingvă, îngrijită de Andrei Cornea, traducere din greacă și latină, studiu introductiv și note de Andrei Cornea, București, Editura Humanitas, 2021, 736 pp. [ISBN: 978-973-50-7090-8]

Mai este oare relevant Epicur pentru omul modern? Mesajul său mai poate spune azi ceva omului interesat de cunoaştere, etică şi cultură, dar aflat în afara unei sfere înguste de specialişti şi iubitori ai Antichităţii? Cred că avem câteva motive esenţiale pentru a răspunde afirmativ. Mai întâi, sunt şanse bune ca a sa combinaţie înţeleaptă de hedonism şi ascetism să aibă, dacă e cunoscută şi înţeleasă bine, un ecou la omul modern. El ne arată că putem fi fericiţi, trăind plăcut şi totodată înţelept şi drept, protejaţi astfel de excese care conduc inevitabil la suferinţe. Apoi, Epicur ne învaţă să fim autonomi şi ne asigură că putem să ne alegem viaţa în chip optim – există libertate şi putem fi oameni liberi aproape în orice condiţii şi oricum ar cădea sorţii. În al treilea rând, filozoful Grădinii ne mai reaminteşte un lucru de preţ pe care aproape că l-am uitat, dominaţi cum suntem de universala indiferenţă: prietenia.

DANTE, ***Despre elocința în limba vulgară*****,** traducere de Delia Breza, comentarii de Delia Breza, Anca Meiroșu și Alexander Baumgarten, Iași, Editura Polirom (*Biblioteca Medievală),* 2022, 224 pp. [ISBN: 978-973-46-8902-6]

Despre elocința în limba vulgară pledează pentru demnitatea și noblețea rostirii poetice în general în limbile vernaculare ale Europei medievale și în particular în limba italiană. Reunind o cultură juridică, filosofică, teologică și istorică, Dante își orientează sursele și propria originalitate spre o poetică a limbii italiene, în diversitatea dialectelor sale: la rândul ei, această poetică are o profundă dimensiune politică, semnificând locul spiritual al visului unității italiene.

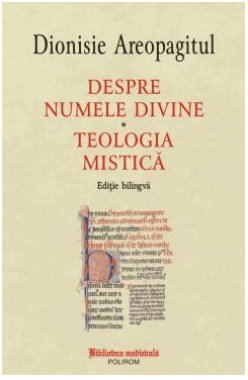
Tudor DINU, ***Bucureștiul fanariot. Viață cotidiană, divertisment, cultură,*** București, Editura Humanitas (Colecția *Istorie*), 2020, 520 pp. [ISBN: 978-973-50-7003-8]

Volumul de față, „Viață cotidiană, divertisment, cultură”, încheie trilogia *Bucureștiului fanariot.* Autorul a adunat în cele 1500 de pagini ale acestei monografii roadele a zece ani de documentare în biblioteci, în arhive și pe teren, în depozitele muzeelor, inaccesibile publicului, și în colecții particulare. Pe lângă inventarierea și analiza exhaustivă a surselor scrise, fotografiile reproduse în cele trei volume alcătuiesc un spectacol vizual somptuos și readuc la viață această lume scufundată de care ne leagă încă atâtea fire.

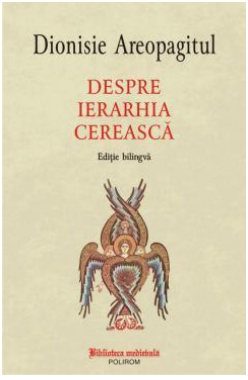
Tudor DINU, *Revoluția Greacă de la 1821 pe teritoriul Moldovei și Țării Românești,* București, Editura Humanitas (Colecția *Istorie*), 2022, 368 pp. [ISBN: 978-973-50-7572-9]

Autorul cărții, bine-cunoscut prin explorările sale monografice în lumea fanariotă, a cercetat exhaustiv izvoarele istorice, atât românești, cât și grecești – majoritatea, inaccesibile istoricilor de la noi –, precum și sursele în alte limbi, reușind să contureze, la aniversarea a două veacuri de la mișcările revoluționare, o imagine unitară și credibilă a evenimentelor acelui an de cumpănă – momentul auroral al evoluției noastre europene. Insurecția pandurului Tudor Vladimirescu dobândește astfel un sens istoric, ca secvență a luptei de eliberare a grecilor și, într-o perspectivă mai largă, a popoarelor creștine din Balcani. Aducându-ne în fața ochilor sute de personaje și de întâmplări, cercetătorul recompune pentru prima dată epopeea eteristă, în care se împletesc tragicomicul, sordidul și cel mai autentic eroism.

DIONISIE AREOPAGITUL, *Despre numele divine. Teologia mistică,* ediție bilingvă, trad. din limba greacă, Introducere, note, glosar de termeni și bibliografie de Marilena Vlad, Iași, Editura Polirom (*Biblioteca Medievală*), 2018, 368 pp. [ISBN: 9789734676774]

Volumul de față propune o nouă traducere a două tratate din corpusul areopagitic, atribuit în mod tradițional discipolului convertit de apostolul Pavel în Areopag, dar pe care exegeza modernă îl situează după Conciliul de la Calcedon. Despre numele divine este un text fundamental pentru înţelegerea relaţiei dintre istoria filozofiei greceşti târzii şi tradiţia teologiei creştine. El îmbină concepţia neoplatonică a unui principiu nenumit – mai presus de tot ce există şi de tot ce poate fi gândit – cu tradiţia revelaţiei creştine, în care Dumnezeu se arată şi vorbeşte despre sine. Astfel, tratatul explică cum anume „cel nenumit” poate primi toate numele posibile, mai cu seamă pe acelea prin care el însuşi s-a numit pe sine în Scripturi, rămânând, cu toate acestea, necunoscut şi fără nume. Teologia mistică este contrapartea discursului despre numele divine. Această scriere arată că Dumnezeu se lasă cunoscut nu numai prin toate lucrurile, ci şi prin necunoaştere, prin suprimarea tuturor numelor.

DIONISIE AREOPAGITUL, *Despre ierarhia cerească,* ediție bilingvă, trad. de Marilena Vlad, Iași, Editura Polirom (*Biblioteca Medievală*), 2021, 344 pp. [ISBN: 9789734687305]

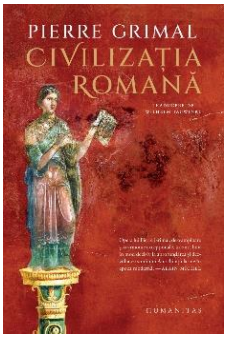
Despre ierarhia cerească este al treilea tratat din corpusul areopagitic pe care Editura Polirom îl oferă publicului într-o nouă traducere, după *Despre numele divine* și *Teologia mistică*. Departe de a fi o simplă expunere dogmatică a nivelurilor îngerești, scrierea este o meditație asupra manierei complexe în care lucrează providența divină. Prin îngeri, dumnezeirea transmite darul său primordial de lumină. În plus, prezența îngerilor este ea însăși revelată în Scripturi prin imagini și simboluri, în mod providențial. În cele din urmă, explicarea acestor imagini are scopul de a trezi în noi imitarea îngerească, făcându-ne să intrăm în logica providenței divine, ca împreună-lucrători ai ei. Astfel, tratatul nu este doar *despre îngeri*, ci devine el însuși un *act ierarhic*, sub călăuzirea angelică.

SFÂNTUL GRIGORIE DE NYSSA, *Scrisori și tratate trinitare*, traducere de Mihai Grigoraș, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă (*Credința ortodoxă*), 2022, 256 pp. [ISBN: 978-973-616-665-5]

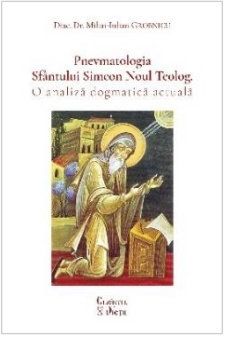
Volumul conține trei epistole și șase tratate cu tematică trinitară ale Sfântului Grigorie de Nyssa. Șase dintre aceste opuscule sunt traduse pentru prima dată în limba română. În parcurgerea acestora se poate observa „o anumită dezvoltare graduală a gândirii triadologice și pnevmatologice a autorului", menționează în introducere traducătorul Mihai Grigoraș.

Pierre GRIMAL, *Civilizația romană,* traducere de Wilhelm Tauwinkl, București, Editura Humanitas, 2022, 344 pp. [ISBN: 978-973-50-5436-6]

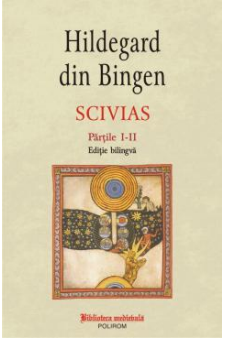
Savantul Pierre Grimal, dublat și de un scriitor de mare talent, ne invită să călătorim alături de legiunile romane în luptele cu barbarii, să ne relaxăm în termele pline de viață, să privim înfiorați luptele de gladiatori, să ascultăm pledoariile și declamațiile din for, să admirăm arta romană și să ne cufundăm în minunata lume a literaturii latine.

Diac. Dr. Mihai-Iulian GROBNICU, *Pnevmatologia Sfântului Simeon Noul Teolog. O analiză dogmatică actuală,* București, Editura Cuvântul Vieții, 2022, 406 pp. [ISBN: 978-606-9698-47-1]

Consacrată unei figuri duhovnicești de prim ordin și foarte originale, cu o biografie tumultuoasă și o mărturie deliberat provocatoare, cuprinsă în scrieri fascinante, pline de patetism și lirism, lucrarea se întemeiază pe un studiu complex al operei simeoniene în original și traducere – rod al unui remarcabil efort de interpretare interdisciplinară, la intersecția fecundă dintre dogmatica și spiritualitatea ortodoxă.

HILDEGARD VON BINGEN, *Scivias*, vol. I, Părțile I–II, ediție bilingvă, traducere de Marinela Diana Marinescu, Iași, Editura Polirom (*Biblioteca Medievală*), 2021, 592 pp. [ISBN: 9789734686353]

Scriitoare și abatesă, figură intelectuală majoră a secolului al XII-lea din Occidentul latin, Hildegard din Bingen își narează în *Scivias* viziunile mistice folosind alegoria vocii divine. Narațiunea propune un flux de imagini, convertit treptat în unul al cunoașterii revelate, consemnate pentru a îndruma omul aflat *pe cale* spre Creatorul său. Părțile I și a II-a ale lucrării, publicate în acest prim volum, dezbat probleme de teologie, filosofie, etică, eclesiologie și escatologie orientate spre asumarea radicală a vieții spirituale.

SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR, *Comentariu la* Epistola întâi către tesalonicieni, traducere de Isabela Grigoraș, introducere de pr. prof. univ. dr. Constantin Pătuleanu, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă (*Credința ortodoxă*), 2022, 245 pp. [ISBN: 978-973-616-659-4]

Volumul de față se înscrie într-o serie de titluri apărute la Editurile Patriarhiei Române, dedicate comemorării semenilor noștri adormiți în Domnul. În paginile lui, cititorul regăsește comentariul Sfântului Ioan Gură de Aur (întins pe unsprezece omilii) la *Epistola întâi către tesaloniceni*, un text paulin esențial pentru doctrina eshatologică creștină.

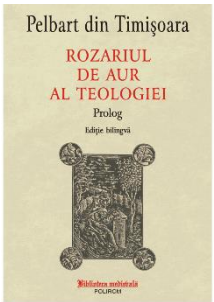
Noul Testament, ediție bilingvă, trad. de monahii de la Sfânta Mare Mănăstire Vatoped: Ierod. Siluan Vatopedinul, Monah Daniil Vatopedinul, Monah Ermolae Vatopedinul și teologii Pr. Constantin Coman, Diac. Alexandru Mihăilă, lect. dr. Sabin Preda și lect. dr. Octavian Gordon, Editura Mănăstirii Vatoped, 2022, 736 pp. [ISBN: 443928]

În prefața lucrării, părintele stareț Efrem Vatopedinul subliniază legătura îndelungată dintre lavra vatopedină și Biserica Română care a stat la baza acestui proiect: „Hotărârea de a tipări o ediție bilingvă a *Noului Testament,* text original și traducere română, a venit firesc în urma legăturii care s-a născut între mănăstirea noastră și România în ultimii douăzeci și cinci de ani”.

Epistole.* SF. PAVEL, *1 Tesaloniceni* / PSEUDO-PAVEL, *2 Tesaloniceni, ediție bilingvă, traducere inedită și comentarii de Cristian Bădiliță, București, Editura Vremea, 2022, 156 pp. [ISBN: 9786060811343]

1 Tesaloniceni este cel mai vechi text din *Noul Testament,* redactat la Corint, între anii 49 și 51, după ce Timotei s-a întors cu vești bune de la Tesalonic: comunitatea rezista, își apăra credința, în ciuda tensiunilor și a persecuțiilor. Alături de *1 Corinteni* și *2 Tesaloniceni* (care nu-i aparține lui Pavel), *1 Tesaloniceni* abordează tema sfârșitului lumii din perspectiva Parusiei. Epistola conține primul – scurt, dar esențial – manual de eschatologie creștină. Pentru a contrabalansa temerile și nerăbdarea credincioșilor din Tesalonic supuși prigoanei, Pavel, Silas și Timotei (declarați, împreună, autori) insistă asupra imineței Venirii lui Iisus. Peste câteva decenii, *2 Tesaloniceni* va „corecta” eschatologia iminentă din *1 Tesaloniceni,* propunând un scenariu etapizat al *eschaton*-ului: generalizarea apostaziei, prezența unui *katechon,* care „ține deocamdată în frâu” venirea „omului fărădelegii”, *id est,* a Anticristului; apariția „omului fărădelegii”; domnia lui; Venirea lui Iisus. Scenariul din *2 Tesaloniceni* se apropie foarte mult de *Apocalipsa lui Ioan.* Traducerea s-a realizat după ediția 28 Nestle-Aland, *Novum Testamentum Graece,* Stuttgart, 2012.

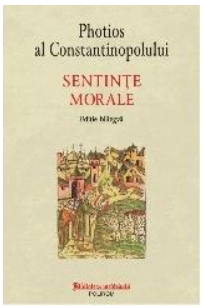

PELBART DIN TIMIȘOARA, *Rozariul de aur al teologiei. Prolog*, ediție critică, traducere din limba latină, note și studiu introductiv de Alexandra Baneu, Iași, Editura Polirom (*Biblioteca Medievală*), 2022, 224 pp. [ISBN: 978-973-46-8984-2]

Rozariul de aur al teologiei, publicat pentru prima dată la Hagenau în atelierul lui Heinrich Gran între 1503 și 1508, este ultima lucrare scrisă de teologul Pelbart din Timișoara, figură cunoscută a lumii savante din Europa Centrală în secolul al XV-lea: o enciclopedie în patru volume care urmează tematic *Cartea Sentințelor* a lui Petrus Lombardus, tratând pe rând Treimea, creația, christologia și, respectiv, sacramentele. Ediția prezentă a prologului

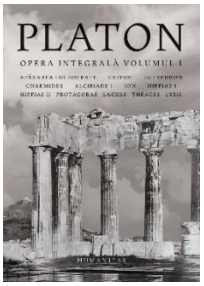
acestei lucrări introduce pentru prima dată într-o cultură modernă o scriere amplă a lui Pelbart din Timișoara, ce dovedește dezvoltarea originală a tradiției franciscane în opera sa.

PHOTIOS AL CONSTANTINOPOLULUI, ***Sentințe morale****,* ediție bilingvă, traducere, studiu, comentarii și note de Cristian Ioan Dumitru, Iași, Editura Polirom (*Biblioteca Medievală*), 2022, 192 pp. [ISBN: 978-973-46-9084-8]

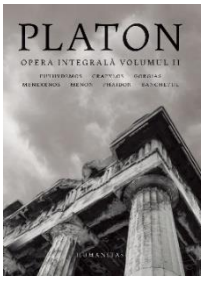

Lecturile, instruirea și experiențele patriarhului Photios al Constantinopolului au fost modelate și distilate în cele 256 de pastile de înțelepciune conservate în acest *gnomologium*. Astfel, cele 252 de aforisme și patru *chreiae* au, în primul rând, o dimensiune practică. Sfaturile lui Photios și feluritele circumstanțe descrise sunt preluate din imediatul cotidian. Ele au scopul de a-l învăța pe om cum să se comporte *în această lume*, păstrând, totuși, conștiința că el nu este, de fapt, *din această lume*. Omul resimte permanent tensiunea a două stări contrastante, căci el trăiește între *aici-și-acum* al acestei existențe terestre și *nu-încă* al Împărăției Cerești.

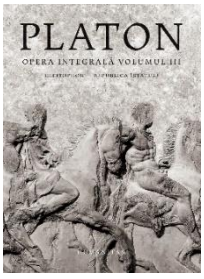
PLATON, ***Opera integrală,*** vol. I: ***Apărarea lui Socrate, Criton, Eutyphron, Charmides, Alcibiade I, Ion, Hippias I, Hippias II, Protagoras, Laches, Theages, Lysis,*** traducere, introducere generală, introduceri și note de Andrei Cornea, București, Editura Humanitas, 2021, 584 pp. [ISBN: 978-973-50-6606-2]

PLATON, ***Opera integrală,*** vol. II: ***Euthydemos, Cratylos, Gorgias, Menexenos, Menon, Phaidon, Banchetul,*** traducere, introducere și note de Andrei Cornea, București, Editura Humanitas, 2022, 688 pp. [ISBN: 978-973-50-7401-2]

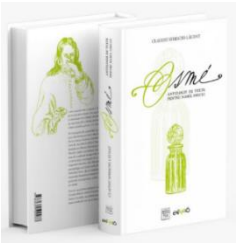

PLATON, ***Opera integrală,*** vol. III: ***Cleitophon, Republica (Statul),*** traducere, introducere și note de Andrei Cornea, București, Editura Humanitas, 2022, 504 pp. [ISBN: 978-973-50-7668-9]

Volumele acestei serii cuprind opera lui Platon prezentată în succesiunea cronologică a scrierii sale, așa cum a fost acceptată de majoritatea interpreților din ultimul secol. Noua ediție propune o abordare critică relativ unitară a întregii opere platonice, realizată nu doar prin traducere, ci și prin introducerile la dialoguri și prin notele însoțitoare. Primul volum include dialogurile din tinerețe, zise „socratice", iar întreaga serie se deschide cu *Apărarea lui Socrate,* care este considerată a fi o bună introducere generală la ansamblul operei. Dialogurile celui de-al doilea volum țin de așa-numita primă perioadă de tranziție și de perioada de maturitate a lui Platon. În *Phaidon* și

Banchetul, filosoful oferă versiuni ale „teoriei formelor”, iar în *Menon* și *Phaidon,* susține teoria învățării ca „reamintire”. În al treilea volum se găsește micul dialog *Cleitophon,* aparținând, probabil, operelor relativ târzii, care prefațează *Republica,* într-o traducere semnificativ modificată față de versiunea dată de Andrei Cornea în edițiile precedente închinate lui Platon, precum și într-o formă unificată terminologic și stilistic cu primele două volume ale noii serii.

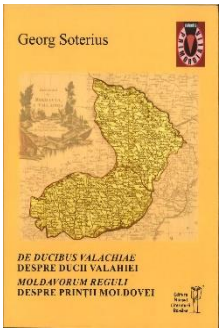
Claudiu SFIRSCHI-LĂUDAT, Osmé. *Antologie de texte pentru nasul oricui,* ilustrații de Silvia Irina Zimmermann, Editura Peter Pan Art & Entheos, București, 2022, 375 pp. [ISBN: 978-606-95-0003-3]

Osmé. *Antologie de texte pentru nasul oricui* este prima antologie din România dedicată simțului olfactiv, cuprinzând texte extrase din varii domenii – literatură, filosofie, artă, religie, antropologie, sociologie ș.a. – și semnate de peste două sute de autori, care, din Antichitate până astăzi, au scris despre simțul olfactiv, despre mirosuri și parfumuri, fie pentru a le elogia, fie pentru a le critica. De la *Geneză, Cântarea Cântărilor*, Homer și Sfântul Ioan Gură de Aur până la Michel Tournier, Anaïs Nin, Salman Rushdie sau Mircea Cărtărescu, culegerea repertoriază variațiunile nesfârșite ale unei teme de o seducție atemporală: simțul olfactiv, așa cum apare acesta în texte, rezultând un metatext cu adieri complexe, cu note profunde, dar și jucăușe, cu linii sculptate ca într-un flacon de cristal. Cartea conține, pe lângă fragmente, un „Cuvânt-înainte” al antologatorului, în care sunt expuse articulațiile mari ale discursului olfactiv, și este întregită de scurte reflecții personale pe marginea temelor mirosului și ale miresmei, grupate într-un capitol intitulat „Fragmente dintr-un posibil discurs olfactiv”.

Margareta SFIRSCHI-LĂUDAT, *Recherches sur l'infinitif et la proposition infinitive en grec homérique,* 2 voll., București, Editura Universității din București (Colecția *Limbi, Culturi, Identități*), 2022, 205+447 pp. [ISBN: 978-606-95-0003-3]

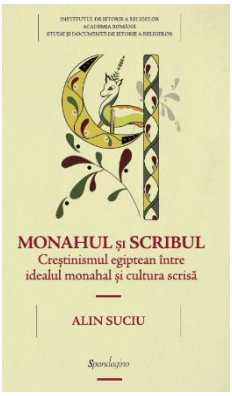
Cercetarea sintactică și stilistică a celor mai vechi întrebuințări ale infinitivului în limba homerică demonstrează importanța dialectului epic în procesul de constituire a sintaxei infinitivului și a propoziției infinitivale grecești, contribuind în mod fundamental la definirea comportamentului morfosintactic al acestui străvechi nume verbal. Infinitivul absolut cu funcție de imperativ (iusiv și prohibitiv, ori, mai rar, optativ) pare să fi jucat un rol major în formarea propoziției completive infinitivale: pornind de la simpla juxtapunere, prin schimbarea intonației și eliminarea pauzei, infinitivul liber a ajuns să se subordoneze verbului injunctiv introductiv. Întemeindu-se pe o perspectivă comparativ-istorică, analiza sincronică și statistică a sintaxei infinitivului imperativ și completiv în poemele homerice pune în lumină etapele formării și sistematizării structurilor principale ale propoziției infinitivale în limba elină: infinitivul simplu, *Nominatiuus cum Infinitiuo, Accusatiuus cum Infinitiuo* și *Datiuus cum Infinitiuo*.

Georg SOTERIUS, De ducibus Valachiae. *Despre ducii Valahiei.* Moldavorum reguli. *Despre prinții Moldovei,* ediție critică de Ana-Cristina Halichias, introducere și note de Marian Coman, text în limba latină stabilit, bibliografie, indici și note de Ana-Cristina Halichias, traducere din limba latină de Ana-Cristina Halichias și Mariana Franga, București, Editura Muzeul Literaturii Române, 2021 [2022], 355 pp. [ISBN: 978-973-167-599-2]

După ce recenzia pe care a întocmit-o lucrării *Vetus Dacia* a fost publicată, dimpreună cu textul recenzat, în anul 2020, umanistul sas Georg Soterius, trăitor în secolul al XVIII-lea, „revine” în spațiul literelor românești cu un volum „de autor”, despre principii Valahiei și ai Moldovei.

Alin SUCIU, *Monahul și scribul. Creștinismul egiptean între idealul monahal și cultura scrisă*, București, Editura Spandugino, 2022, XVI+412 pp. [ISBN: 978-630-6543-02-1]

În această culegere, Alin Suciu, expert în literatura creștină răsăriteană, prezintă o serie de studii fundamentale asupra unor texte creștine timpurii, altminteri necunoscute. Toate capitolele sunt marcate de analize critice ale tuturor mărturiilor textuale disponibile, un simț acut pentru detaliile cruciale și observații multilingve impresionante. Fiecare articol contribuie în mod unic la cunoașterea noastră asupra spiritualității creștine timpurii și, împreună, ele demonstrează necesitatea absolută a unor astfel de abordări ale moștenirii creștinismului timpuriu.

TERTULIAN, ORIGEN, SFÂNTUL CIPRIAN AL CARTAGINEI, SFÂNTUL GRIGORIE DE NYSSA, SFÂNTUL IOAN GURA DE AUR, FERICITUL AUGUSTIN, SFÂNTUL IOAN CASIAN, SFÂNTUL MAXIM MĂRTURISITORUL, SFÂNTUL ISAAC SIRUL, SFÂNTUL GRIGORIE PALAMA, *Scrieri despre rugăciune*, traducere din limbile latină și greacă veche de David Popescu, Teodor Bodogae, Dumitru Stăniloae, Dumitru Fecioru, Dionisie-Constantin Pîrvuloiu, Ierom. Agapie Corbu, introducere de Ierom. Agapie Corbu, revizuiri de Petru Molodeț, Alin-Bogdan Mihăilescu și Mihai Grigoraș, București, Editura Basilica (*Părinți și Scriitori Bisericești,* serie nouă 21), 2022, 448 pp. [ISBN: 9786062905194]

Antologia de față cuprinde texte a căror temă este rugăciunea și reunește autori aparținând celor trei mari familii lingvistice ale vechii Biserici, siriacă, greacă și latină. Abordările sunt variate, mai cu seamă că autorii aparțin unor epoci și spații cultural-geografice diferite. Țelul lucrării a fost acela de a evidenția diversitatea soluțiilor patristice cu privire la problema fundamentală a rugăciunii, mărturisește în *Introducere* Ierom. Agapie Corbu.

PREMII

Consemnăm în acest volum premii și distincții obținute în ultimii ani de clasiciști români, în completarea datelor prezentate în numărul precedent. Informațiile ne-au fost oferite de laureați.

Alexandru M. CĂLIN

– Premiul Special al Filialei București – Traduceri literare (Fitralit) a Uniunii Scriitorilor din România pentru anul 2019 acordat traducerii din limba engleză a poemelor epice ale lui Wiliam Shakespeare „Venus și Adonis" și „Violarea Lucreției", SHAKESPEARE, *Opere*, vol. XVI, București, Editura Tracus Arte, 2019

Alexandra CIOCÂRLIE

– Premiul Filialei de critică, eseistică și istorie literară a Uniunii Scriitorilor din România (2022);
– Premiul revistei *Observator cultural* (2022) pentru volumul *Principi și scriitori în Roma antică*, București, Editura Humanitas, 2021

Valerius M. CIUCĂ

– Distincția „Profesor Bologna" din partea Alianței Naționale a Organizațiilor Studențești din România, în cadrul Galei Profesorului Bologna, Timișoara, 22–24 mai 2015;
– *Doctor Honoris Causa* al Universității de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade" din Târgu Mureș, 2 noiembrie 2018

Lidia COTEA

– Premiul Senatului Universităţii din Bucureşti, ediția a VI-a, categoria „Cea mai bună revistă" (pentru reviste editate de colective din UB) acordat *Revistei Cercurilor studenţeşti ale Departamentului de Limba şi Literatura Franceză* (*RCSDLLF*), director şi editor principal: Lidia Cotea, 21 decembrie 2022

Tudor DINU

– Premiul A.D. Xenopol al revistei *Magazin istoric* (2021) pentru volumul *Bucureștiul Fanariot III, Viață cotidiană, divertisment, cultură,* București, Editura Humanitas, 2020;
– Premiul Universității Harokopeio din Atena (2023) pentru studiile dedicate elenismului

Bogdan TĂTARU-CAZABAN

– Premiul anual al Senatului Universității din București: „Profesorul asociat al anului în științe umaniste", 21 decembrie 2022